

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIÒDICH SATIRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARA AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 cèntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 cèntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Cuba, Puerto Rico y Extranger, 5

EL CRIT DE LA LLUMANERA

¡A las armas, palmatorias, bombetas y fanalets!

CRÓNICA

LA DUSE

Si 'ls teatros, al igual que las iglesias, tinguessin campanar, hauria sigut cosa de ventar al vol totes las campanas pera saludar l' arribada de la Duse á Barcelona.

La Duse no es una actriu: es l' *actriu*: l' actriu del sigle XIX ab vistas al sigle XX. Tal l' han proclamada tots els públichs del mon.

Per aquella filla de un pobre matrimoni de cómichs de la llegua, nascuda per etzar en un poble del Piemont, allá per l' any 60, com si diguessem casi en lo mateix escenari; per aquella nena, que mamava entre bastidors y entre telóns pintats, veyia transcorre 'ls días de la seva infancia; per aquella dameta jove, que á l' edat de 12 anys, en un día de compromís, reemplassava improvisadament á una actriu malalta en lo paper de Julieta de la famosa tragedia de Shakespeare; per la Eleonora Duse, en fi, avuy com avuy l' Italia resulta massa estreta... y no té prou *liras* pera recompensarli tal com se mereix el seu treball.

Per aquest motiu la Duse exerceix de conquistadora.

Mentres els polítichs del seu país ab la ditxosa *tríplice*, que 'ls obliga á armarse fins á las dents, empobreixen á la nació sense alcansar en l' *éstero* altra ventatja que la de apareixer com uns pobres lacayos dels alemanys, la Duse, ab las solas armas de son inmens talent, es proclamada reyna de l' escena y com á tal festejada per tot arreu hont se presenta.

A Fransa, á Alemania, á Austria, á Inglaterra, á Russia, á América ha realisat campanyas brillantíssimas, no sent obstacle l' parlar un idioma poch generalisat pera ferse entendre y admirar, ja que 'n posseheix un altre, que 's pot dir qu' es universal: el llenguatge de l' ánima, y de un' ánima vibrant com ella sola. Els rebuscadors de *volapucks* més ó menos acomodaticis y convencionales, han de regoneixer l' inutilitat de las sevas tentativas, davant dels brillants triunfos de la colossal actriu, universalment entesa y admirada. Sols l' art elevat á l' última potencia pot realisar el prodigi de destruhir la confusió de las llenguas ab que, segóns la Biblia, vá castigar Deu la superbia dels constructors de la torre de Babel.

*
*
*

Quan alguns anys enrera 'ns visitá, deixá la Duse recorts perdurables del seu art sense rival. Estava llavors en los comensos de sas peregrinacions artísticas, y per pochs diners se la podia veure representar. Casi cada nit ens donava una funció nova, y ab molta freqüencia 'ns sorprenia ab algún de sos grans atreviments, tals com *La moglie de Claudio*, drama de 'n Dumas fill, que á Fransa va fracassar, y que la Duse es l' única actriu que ha lograt realzarlo, fentlo aplaudir per tot arreu, y *L' Abbessse Jouarre* de 'n Renán, capás de fer posar els cabells de punta á qualsevol calvo de la *Frulla*.

Avuy se 'ns presenta com á eminencia sagrada y consagrada, y com á tal no está ja al alcans de totes las fortunas. La pródiga de anys enrera 's limita á oferirnos quatre únicas funcions. Una butaca costa 17 pessetas 50, y l' entrada general 2 pessetas. Y á pesar de tot, precís es confessar que val més, infinitament més de lo que costa. L' art de la Duse no te preu, y de Duse no n' hi ha més que una.

La gent de posició han omplert la meytat dels palcos y una mica mes de mitja platea. Certament que podían y havían de fer alguna cosa més en ob-

sequi de una celebritat única, tan indiscutible com universalment reconeguda. En cambi, 'l públich de las galerías y dels passillos s' ha portat molt bé, y si mes no n' hi ha anat es perque mes no n' hi cabia.

¡Sempre 'ls humils donant llissóns als encopetats, en aquesta burgesa Barcelona!

*
*
*

Dos obras li he vist representar, al escriure aquestas ratllas: una de vellíssima: *La dama de las Camelias* de Dumas fill; y un' altra, nova de trinca, moderníssima: *Hedda Gabler* del Ibsen.

La Margarida Gauthier de Dumas, interpretada por la Duse, es tota una creació originalíssima, casi diríam una verdadera genialitat. No 's veu may la figura teatral, sino la dona viva, ab una intensitat de vida verament maravellosa. La Duse 's diria que desdenya 'ls rasgos y frases ab que altras actrius realzan al personatge; ella no te necessitat de subllar pera conseguir un efecte poderosíssim, que comensa al presentarse en escena pera no terminar fins que cau el teló al final del últim acte.

Es impossible portar mes enllá l' art de convertir en realitat la ficció. L' actriu encarna l' tipo de la dona amant, que 's sacrifica, fins á morir. Precisa vuérela en los dos primers actes, quan l' amor que sent per Armando, li entra dintre del cor: ¡qué insinuant! ¡qué hermosa! ¡qué divina!

Al rompres, en l' acte ters, l' encís de la seva vida tranquila, després de la gran escena ab el pare del séu amant, que fá ab una veritat pasmosa, es de véurela en aquellas escenas mudas en que 's despeideix de tots els objectes que la rodejan, y principalment dels manats de flors que poch ans havia cullit en el seu jardí. Diu mes alló que totes las exclamacions, que tots els plors, que tots els sanglots.

Y quan l' amant desesperat, l' afronta, tirantli per damunt punyats de monedas ¡quina manera de modular el séu nom, ab reconvenció, ab sorpresa, ab carinyo, ab desesperació, ab tots els tons de un esperit combatut rudament y privat de defensa, esclau de la paraula empenyada!

En l' últim acte es quan més sorprén el seu treball. Acostumats á veure *Damas de las camelias*, ab las galdas rebegudas, els ulls amaratats, el pas vacilant, y l' antipática tosseta del tísich, no compreném com podrá arribar á la mort aquella figura esblanquehida sí, pero forta encare, per alsarse del llit y caminar per la escena. Y no obstant hi arriba admirablement, fent que la mati, no precisament l' extenuació fisiológica del mal que sofreix, sino l' esclat de l' alegría al tornarse á trobar en brassos del seu idolatrat Armando.

Algú pretendrá que la Dama-Duse no es física... ¿Y per qué te de serho?

—Home—'m dirá—perque l' autor vá voler que ho sigués.

—Donchs, si l' autor tenia empenyo en oferir com á coronament del seu treball literari, l' espectacle de un quadro clínich, la Duse ha fet molt bé, en esmenarli la plana, morint ofegada per l' intensitat de un goig, que ja no pot suportar la seva naturalesa gastada y consumida. Talent y autoritat li sobran pera sustituhir un quadro repugnant ab un rasgo ple de bellesa y de fonda emoció artística. La Duse no mor' ab el cos; mor' ab l' ánima.

*
*
*

Lo mateix pot dirse de l' *Hedda Gabler*, verdadera caboria ibseniana. Hedda es la dona que te un marit sabi y 's fastidia. Y es sempre la personificació del fastidi conjugal. Un fastidi negre, en certas ocasions fins malvat, que 's desenllasa per medi del suicidi consumat ab tota la sanch freda, conside-

FESTAS DE REUS

rantlo com l'única solució llibertadora de una vida pesada y plena de neguit.

Pera jutjar la producció del famós dramaturg, caldría véurela representada per una actriu que no 'n sapigués tant com la Duse. Aixó sembla á primera vista una paradoxa, y no obstant es la pura veritat, perque 'lfastidi conjugal, prés per tema únich de una obra escénica, no té res de teatral ni de dramátich.

La Duse se sobreposa al autor, fent del tipo d' Hedda, una creació estupenda. Sols veyentla es possible ferse cárrech de aquell conjunt de maravellas prodigiosas, resumidas en un tipo palpitant, plé de vida interna que 's reflecta en la paraula, en la mímica, en el gesto, en l' expressió. ¡Qué havía de haver somiat may ni 'l mateix Ib-

Els voluntaris cataláns de la guerra d' Africa, esperant á l' estació de Roda el tren que ha de portarlos á Reus.

sen al forjar un personatge tan antipáticament pessimista, trobar una actriu capás de ferne una figura tan colossal, tan emociant, y que penetrés tan fundament en el cor del públich!

Aquesta obra, per ella sola, bastaria pera donar á la Duse, 'l títul de *actriu única*, per ser, alguna cosa més que una fidel interprete; per ser com es una colossal creadora.

P. DEL O.

ÍNTIMA

Ab sas mans blancas, perfumadas, el llibre aquest fullejará, y en vá en sas planas apretadas lo que hi desitja cercará.

28 d' Octubre.—Els voluntaris cataláns, colocalant una corona en el monument del general Prim.

Instantáneas de BANÚS.

LA NOTA DEL DIA

—¿Qué diuhen avuy? ¿S' anima ó no s' anima?

Ja s' ha acabat la bojerfa,
ja lo impossible no m' atréu,
y la passió que 'm consumfa
al fi he colgat en el cor méu.

No es son amor lo que m' alenta,
es un afany mes natural;
es la Rahó ferma y potentia
que al fi ha florit pera mata'l.

Es la Rahó fresca y hermosa
que de mon cor tot ho ha esbandit,
com una pluja generosa
que deixa el camp net y polit.

Y mentres ella en la riquesa
lo méu glatir anyorará,
jo, enmaridat ab la pobresa
plantaré l' arbre del demá!

A. LLIMONER

UN HOME APURAT

La noticia de que «tot s' apujava» va caure sobre l' esperit de l' Antonet com cau una pedregada sobre 'l camp d' un pagés que espera cullir pera sortir de penas.

¡Tot més car, quan els guanys son tan justos y ab el trist jornal forsa mals-de-cap hi ha pera arribar á Igualada! ¡Tot més car, ara que las feynas minvan y fins se diu si 'l millor día pararán en sech!...

—En fi,—va dirse l' home, després de passar ba-

lans de la caixa, en qual operació, si s' ha de dir la veritat, no hi va invertir gayre rato:—qui mal té y mal se dóna, son dos mals. ¿Que moltes cosas s' encaixen? Procurarém trampearho de la millor manera possible, agafantnos ab lo més baratet.—

El primer problema que va estudiar va ser el de la llum.

—Ja que 'l gas s' enfila, deixemlo volar tot sol y busquem la claror per un' altra banda.

Presa aquesta resolució, s' arribá á casa l' adroguer.

—Espelmas.

—Dech advertirli que s' han apujat.

—¿Molt?

—En la mateixa proporció que 'l gas, si fa ó no fa.

—Malament! Jo que volia gastarne, creyentme fer una economía!...

—Donchs per aquest cantó no lograré res. Gas, espelmas... Si m' embrutas, t' enmascaro.—

Primera tentativa, primer desengany. L' estalvi que ab la iluminació pensava fer, era irrealizable.

—El farém ab el pa—va pensar l' Antonet, procurant consolarse del seu fracás económich.

El pa havia pujat de preu, pero ell tirava aquets càlculs:

—Ne menjarém menos, y en compte de carregar de pa, 'ns atiparém d' arrós. Tot ompla.—

Tot ompla, sí; menos las ilusions. El tender, al sentir que l' Antonet en lloch d' una lliura d' arrós n' hi demanava dugas, va cuydarse d' advertirlo:

—¿Ja ho sabéu que va més car?

—¿L' arrós també?

—Lo mateix que tot, home. ¡Vaya una pregunta!—

Segona decepció; pero no hi havia perquè desesperarse. ¿Que ni ab l' alumbrat ni ab el pa podia economisarse res? Pegaría estisorada á un altre rengló. Verbi gracia, á la carn.

—Suprimirém la miqueta de bou que tirém á l' olla, desterrarém completament la carn de casa, y ja tenim nivellat el pressupost.—

Va encaminarse á la plassa y 's ficá en la primera botiga de pesca salada que va venirli al davant.

—Una lliura de bacallá.

—¿Ja sab el preu?

—Suposo que será 'l de sempre.

—No, senyor: desde avuy s' ha apujat.—

L' Antonet va retrocedir y 's dirigí á una parada vehina.

—¿Patatas?

—Li adverteixo que s' han apujat.

—¿Mongetas?

—S' han apujat.

—¿Cigróns?

—S' han apujat.—

¡Quína manera de derrumbarse 'l castell de cartas económich que l' Antonet havia aixecat en sa imaginació!... Era impossible arreglarho. Tot, tot s' havia apujat.

El carbó valia més, els ous costavan el doble, la verdura se 'n anava als núvols... Els venedors li semblavan un coro de diables que, moguts per una secreta consigna, 's divertían enrotllantlo y cantantli ab veu de mofa:

—¡S' ha apujat, s' ha apujat, s' ha apujat!...

El pobre Antonet no sabia ja ahont^{re} girarse de feyna, quan altres veus vingueren á ferirli 'ls oídos, augmentant horriblement el seu pánich.

El sastre va comunicarli que las robas s' havían apujat.

El sabater, que s' havían apujat las sabatas.

El gorrista, que s' havían apujat las gorras...

—¡No puch més!—va acabar per dirse l' infelís, aixordat per aquella infernal cridoría:—¡Aixó no hi ha qui ho aguanti! A veure, torném á fer balans dels fondos que 'm quedan. ¿Quánt tinch? Cinch pessetas. ¡Ja n' hi ha prou!—

La resolució que acabava de pendre era tremenda, pero l' home no 'n veyá cap més. ¡Havía determinat matarse! L' Antonet recordava que á l' aparador d' un armer hi havia vist unas pistolas bastant regulars ab una cartulina al peu, que deya: *Cinco pesetas*.

—¡Cinch pessetas!... Cabalment la cantitat que 'm queda. 'M vindrá just.—

Entrá serio y decidit á l' armería, y manifestá 'l seu desitj.

—Una pistola.

—¿De quínas?

—De las més baratas. A l' aparador n' hi vaig veure l' altre día unas qu' estavan marcadas á duro.

—¡Oh!—va fer l' armer, somrient:—l' altre día sí; pero ara no las hi podem donar.

—¿Cóm?—preguntá l' Antonet, á punt de caure en basca.

—S' han apujat. Las més baratas valen cinch pessetas y mitja.—

¡Cinch y mitja!... ¡El desventurat no 'n tenia més que cinch!...

A. MARCH

MARINESCA

AL BON AMICH MIQUEL BOFILL (A) PITRI

La revolta turbonada
que s' ovira en alta mar,
vá empenyent la nuvolada
vers al golf del *Calamar*;
ahont hi pescan vuit parellas
que han surtit de bon matí
quan al pondres las estrellas
mou las naus el fresch garbí.

Mar endins á tota vela,
capejant el fort llevant,
las barquetas llarga estela
darrera seu van deixant.

Lo llamp que al lluny zigzagueja
vá encenent la tempestat
y 'l retruny que no escasseja
del tró, fins fá feredat.

La tempesta es tan intensa
y l' huracá tan violent
que la hermosa Agneta llensa
suspirs y ays amargament.

La pobreta, agenollada,
prega ab fervorós anhel
que passi la turbonada

LA NOTA DEL DIA

¡Ja s' ha armat la *Gorda*!

y blaveji el negre cel.

Prega ab fé sols porque ampari
á qui ella ha dat el seu cor
y un lloch segur li depari
al seu aymant pescador.

Creyent casi inevitable
un naufragi, els pescadors
veyent qu' era inaguantable
del mal temps sufrí 'ls horrors,
diuhen tots mullats com sopas;
—¡Au companys, virem, virem;
dem al vendabal las popas
que á un cap ó altre arribarém!—

Ab marxa vertiginosa,
al impuls del vendabal,
y ab una mar horrorosa
han fet cap... al de Ortegal.

Y 'l Quel y els companys que anavan,
quant tothom els creya morts,
ells sense averia entravan
de Galicia en un dels ports.

Y á un temps que l' Agna al sant prega
que li salvi al seu aymant,
foll d' amor á una gallega
ell l' amor li vá pintant.

AGUILETA.

UNA MISTIFACIÓ ESPANTOSA

Perfectament. Rebi, rebi, senyor Coll y Pujol, las carinyosas visitas dels que venen á felicitarlo, per

BON CONSELL

veure si pescan un empleo; escolti las enhorabonas dels amichs... de tots els que manan; banyis en la deliciosa aygua de rosas del poder... Pero un cop s' haja dissipat aquest núvol d' adulació y perfums de *baratillo*, y vosté haja pogut empunyar bé la vara d' arcalde, má á l' obra desseguida y á treballar de valent, que hi ha feyna.

Un dels principals debers que l' cárrech li imposa es la persecució de las falsificacions.

No li parlaré de las que s' realisan ab las sustancias alimenticias, y ab las begudas, porque de sobra las coneix, y si té ganas de bellugar el bastó de borlas, no li faltarán esquesnas sobre las quals deixar-lo caure.

Vull cridarli l' atenció sobre una adulteració nova, flamant, fruyt enganyós de la mala fe dels nostres días y ocasió de mil tenebrosos conflictes.

Escolti l' relato que, la má sobre la ferida, vaig á ferli, y després digui si tinch rahó y si la picardía que li vaig á especificar no clama venjansa.

* * *

Era una dona bellíssima, no sóls de cara, sino de per tot arreu.

La ví por vez primera, com cantan en *Jugar con fuego*, á la plassa de Catalunya; lloch ample y desembrassat y molt apropósit pera poguer contemplar á una dona per davant y per darrera. Va semblarme superior.

Lo que especialment va encantar-me en ella—y no ho prengui vosté com un detall *voluptuós*, sino com una manera que jo tinch de veure la bellesa femenina—va ser els costats.

Un home *sense costats* diuhen que no es res; pero una dona!... Una dona desprovehida d' aquesta circumstancia es lo mateix que un saler sense sal ó una tartana sense mallas.

Baix aquest aspecte, la méva heroína, ja ho he dit, estava espléndidament dotada. ¡Quína solidés de curvas y quína manera de lluhirlas!...

Breu, pera no perdre l' temps en rodeigs inútils: va agradarme, vaig seguir-la, vaig declararm'hi, y la xicota, que tenia tan bonas formas com excelent cor, va dir-me que *sí*.

Cóm, quán y per quíns camins va succehir la catástrofe, es cosa que no crech convenient explicarli: lo cert y positíu es que un día, quan més enamorat estava jo d' ella, vaig adquirir el trist convenciment de que aquella dona, aquella pérvida que ab sos costats m' havia robat el cor, duya 'ls costats ¡postissos!

—Avuy es perillós cassar al camp. ¿Vols creurem á mí? Aném á casa y cassarém á la cassola.

Sí, senyor Arcalde primer: postissos. S' ha arribat á falsificar els costats, com antes se falsificavan els davants ó 'ls darreras. ¡Ja no s' respecta res!

Un hom s' encarinya ab una dona y li consagra tots els afectes del seu cor, cregut que 'ls costats que la traydora ostenta son legítims y naturals, y á lo millor se troba... com me vaig trobar jo ab la méva: burlat, desilusionat y ab els costats de *quita-y-pon*.

¿Cóm se practica aquesta falsificació? Registri 'ls tallers de modista, escorcolli las botigas de cotillayre, y allí trobará l' *matute*.

Jo no puch entrar en detalls. Vosté, com arcalde y pare adoptíu de tots els homes barcelonins té l' deber de vetllar per nosaltres y per la nostra seguretat.

Y no vingui á excusarse, dihent que aquestas adulteracions no tenen importancia.

Sí, senyor: ne tenen més que las del pa, més que la de la llet, més que la de la llangonissa...

La falsificació d' un aliment no produheix, la major part de las vegadas, altre resultat que una mica de mal de ventre.

La falsificació d' uns costats pot produhir la mort d' una passió volcánica y la infelicitat d' un home digníssim.

MATÍAS BONAFÉ

D' AQUÍ EN AVANT...

Em llevaré á las quatre cada día y senyantme y resant passaré una hora; á las cinch aniré á missa primera y á las sis aniré á missa... segona;

de set á vuyt, nostramo... y xacolata
 en companyia d' un parell de monjas;
 de nou á onze, ofici,
 y á las dotze escudella, la carn d' olla
 y dos ó tres entrants perque s' afartin
 tres frares convidats que menján forsa;
 després café y tertulia
 ab frares, capellans y majordonas,
 jugarém á la mona y á narissas,
 el rapé y el licor 'nirán en doyna
 y entre polvos y copas y riallas
 matarém santament tres ó quatre horas;
 resant devotament el sant rosari
 donarém la tertulia per disolta
 y á las vuyt quarts de nou, un plat de secas
 un bany de peus, un té... y cap á la nona.

M' abstindré de segóms quinas paraulas
 y sols diré:—*iCarám! ime caso ab ronda!*
iJo 't foll! imacatzu ab mí! y iVatúa dena!
 quan sostingui conversas sabiosas.

Aniré pel carré ab la vista baixa
 y si pel costat meu passa una mozza
 ensenyant un pamet de pantorrilla
 capás de fé engrescá á un sant *en persona*
 tapantme las orelles y acotantme
 evitaré sa vista tentadora.

Seré del Sagrat Cor y faré velas;
 seré de Sant Lluís y faré... bolas;
 portaré escapularis, creus, medallas,
 elástichs y sabatas de simolsa;
 llegiré el *Boletín Eclesiástico*
 y el *Brusi* per saber las *Quaranta Horas*;
 y en fí, no faré mes que lo que 'm mani
 el meu sant director *Padre... Dallonsas*.
 Aixís (y treballant per Carlos VII)
 ¿oy qu' estaré content senyó Hinojosa?

JEPH DE JESPU.

EL WATERLÓO DEL SILVELISME

—¡S' han fos els meus ensomnis!
 ¡Han fracassat mas arts!
 Ja no soch San-Diumenje...
 ¡Ara soch San-Dimars!

LLIBRES

MATERIA Y MEMORIA DE H. BERGSON.—*Traducción española de MARTÍN NAVARRO.*—Es aquest llibre una de las obras mes importants del célebre filósop francés. En ell s' estudia ab gran profundetat y erudició el problema del coneixement que tant avuy preocupa á las personas cultas de tots els païssos.

L' obra está dividida en quatre parts precedidas de un preliminar. Veus aquí 'l sumari de la materia:—I. De la selecció, de las imatjes pera la representació. Funció del cos.—II. Reconeixement de las imatjes. 'La memoria y 'l cervell.—III. Supervivencia de las imatjes. La memoria y 'l esperit.—IV. Limitació y fixació de las imatjes. Precepció y materia. Anima y cos.

Tota la materia tractada ab extensas observacions, apareix resumida al final del llibre.

El llibre d' en Bergson, análisis lluminós de las numerosas dificultats, unas científicas y otras metafísicas que suscita l' idea de la funció del cos en la vida del esperit, mereix l' atenció de totas las personas reflexivas y amants del estudi, aixís com de aquelles que segueixen els grans vols que va prenent la ciencia filosófica contemporánea basada en l' observació.

ALTRES LLIBRES REBUTS:

Diagnóstico de los cálculos renales por los rayos Roentgen, por César Comas y Llaberia y Agustín Prió y Llaberia. Es un treball médech de verdadera importancia per el gran número de cassos que cita y de observacions que conté, en favor de l' aplicació dels famosos raihs X. que tant han vingut á aixamplar els horisóms del diagnóstich médech.

* * * *Sol matinal*. Comedia en un acte y en prosa, inspirada en un pensament d' en Dumas, escrita per Lluís Millá, y estrenada á Romea 'l dos de octubre del corrent any.

RATA SABIA

EL TENORIO

N' hi ha hagut, com cada any, per tots els gustos: á Romea, á Novetats y al Nou Retiro ha surtit la figura d' en Zorrilla, y la continuació d' ella, imaginada per en Bartrina y l' Arús. Sí un día algú la dona per escriure un *Novísimo Tenorio*, per haverse fet vell *El Nuevo Tenorio*, ja pot estar segur de que á lo menos aquí á Barcelona també será acceptat. Ara donan 14 actes de un cop; llavors ne donarán 21, y ningú mes content que 'l públich, sempre aficionat als áplats de ca 'l Afarta-pobres.

Els teatros de género xich, privats de barallarse ab el drama zorrillench, buscan alguna cosa que 'l recordi, encare que no siga mes que de nom. Aixís, *Eldorado* treu la pols á *Juanito Tenorio*, y *Granvia* estrena una farsa grotesca titulada *Tenorio en Nápoles*, que 'l públich no va rebre gens malament, y aixó que la cosa, parlant ab tota franquesa no val pas la pena.

Al *Principal* també 's va estrenar una sarsuela titulada: *Societat familiar ó Tenorios y castanyas*, lletra del senyor Casademunt y música del mestre Biscarri.

Constituheix la producció una serie de quadros barceloníns, plens de animació, pero algun tant apayassats, que van fer riure al públich, y que haurían produhit mes efecte si alguns dels actors encarregats dels principals papers no haguessin volgut fer tanta brometa. En quant á la música, no te res de barcelonina, ni de catalana; es mes aviat un arplech de reminiscencias del género xich. Mes que de cap, treball d' estisoras y res més.

LA DUSE

De la impressió que 'ns ha produhit 'la famosa actriu, en las dos primeras representacions, las únicas que alcansem al confeccionar el present número, ne doném una idea en la secció de *Crónica*.

Aquesta nit se despedeix la Duse, ab *La moglie di Claudio*, un drama en el qual desplega la poderosa intensitat del seu talent insuperable.

CONCERT GRANADOS

La Societat de Concerts clàssichs, doná diumenje al matí, á *Novetats*, la primera de sas audicions, ab un éxit complert.

En Granados dirigí com ell sab ferho, la quarta sinfonia de Beethoven, que 's destacá claríssima y plena de matisos deliciosos.

En l'execució de dos dansas de Grieg, feu gala també de un gran primor y de una esmerada depuració, logrant que l'orquestra 's mostrés dócil á la séva entesa batuta y patentisés que havia ensajat molt, pel garbo ab que venia las dificultats de l'execució.

La *Capella catalana* del mestre Cassadó, presenta un conjunt de veus molt equilibrat, havent interpretat ab acert el *Christe* de Durante, el *Sanctus* de Palestrina y 'l *Kyrie* de Bach.—Las pessas á boca tancada com el *Menuet* de Cassadó, haurían d'excluirse de un concert, puig tenen més de habilidosas que de artísticas. El coro *La calma* de Guanyabens es una barcarola molt xamosa.

Posá fí al concert, el poema sinfónich *Sur la mer Lointane*, que dirigí son mateix autor, el mestre francés Lleó Moreau. Es una composició musical ben conformada y sobre tot claríssima. L'autor coneix els secrets de la moderna instrumentació, y tot sovint wagnerieja. El públich va tributarli una ovació ben merescuda.

***

Diumenje vinent, concert extraordinari, al que darà gran interés l'aparició dels tres galls del piano á Barcelona: en Vidiella, en Granados y en Malats.

L'estímul no pot ser més atrayent.

PREPARATIUS

Al Liceo han comensat ja 'ls ensaigs del *Sigfried* de Wagner baix la batuta del mestre Mertens, Sabut es que ab aquesta obra s'ha de inaugurar la temporada.

∴ A *Romea* s'anuncia pel próxim dimars l'extremo de la comedia *Los dos conejillos* de Fuentes (fill).

∴ Al *Granvia*, si no hi ha hagut algún retrás que ho impedeixi, ha d'extrenarse aquesta nit *La Tempranica* de 'n Julián Romea.

∴ Finalment á *Eldorado* s'está ensajant una nova producció titulada: *El estreno*.

Y no va más.

N. N. N.

CULLINT CIRERAS

¡Quín goig fan plens de cireras
tan vermellas y senceras
los cirerers del reclós!
las blancas eslleissantse
al terrer van esvinzantse
baix el pes del fruyt xamós.

Anemhi, Marieta hermosa,
cara de poma camosa:
avuy no 'm pots dir que nó.
Ja que tens la tasca feta,
apa, anemhi, Marieta,
que al cap-tart no fa caló.

Tu ahir te vas comprometre:
recórda't que 'm vas prometre
que ja hi pujarías tú;
com lo sol ja va á la posta
y aplerét la nit s'acosta,
no 't podrá veure ningú.

Jo 't faré la cadireta
ab las mans, y tú, Marieta,
lleugera fas un bon salt;
te recotzas bé á una branca
y com l'esperit no 't manca,
fent un bot pujas á dalt.

Ja sabs que 't vaig dar paraula
de no fer lo gata-maula,
ni volguer ser tafané;
tan bon punt me cridis: ¡ara!
giraré endetrás la cara,

ó bé 'ls ulls me taparé.

Mes, perque no tingas queixa,
no faré ab los dits la reixa
com sol fer qui es curiós;
ni 'l desitj vindrá á tentarme,
perque, ¿quí pot allevarme
que no sia vergonyós?

Si ta espardanyeta oviro
sens volgué y sents que sospiro,
¡aixó plá, no es pas pecat!
No per xó has de sofocarte,
ni fer xiscles ni alarmarte,
ni menys dir que t'he enganyat.

Mal estigas sofocada,
de cireras tant voltada
no ho podré pas reparar!
puig d'assí, quí es que repara
si es lo fruyt ó bé ta cara
lo que 's veu vermellejar.

Tú anirás de branca en branca
y aplegant ab ta má blanca
las que 't vagen agradant;
y posante arracadetas
frech á frech de tas galtetes
t'anirán petonejant.

Tot cullint las mes hermosas,
guardarás las mes vistosas
al doblech del devantal;
jo vindré après, á ta orella
á picarne una parella
com dalt l'arbre ho fa 'l pardal.

Quan te trobis fatigada,
digamho, ma enamorada,
que t'ajudaré á baixá,
si cap branca t'apuntala,
mos genolls farán d'escala,
y 'ls brassos de passa-má.

Un cop baix tot reposantne
y de nostre amor parlantne,
quíns sospirs tots dos dosets!
Jo 't faré dihente amoretas,
panerons y paneretas
y cistells y cantirets.

De retorn á la masía,
jo 't diré la vida mía
lo que á tu 't plaurá més bé;
que al tornarhi un jorn Marieta,
no 'm caldrá fer la reixeta
al pujar tú al cireré.

EMILI COCA Y COLLADO

Saludém al arcalde nou, qu' es un vell conegut:
D. Joan Coll y Pujol. Fins sembla mentida que á
Madrid hajan tardat tant temps á veure á un home
que té unas senyas tan características. Pero en fí, al
últim s'hi han fixat, y ja 'l tenim remenant ab la
vara l'olla del bróquil.

***

Successor immediat de 'n Rius y Tauler, á última
hora, quan estava á punt de ser substituït, com si
's despertés de un somni, vá conjuminar una porció
de festas y tiberis, que 'ns obligá á dedicarli un títol
del Echegaray, pero invertit:

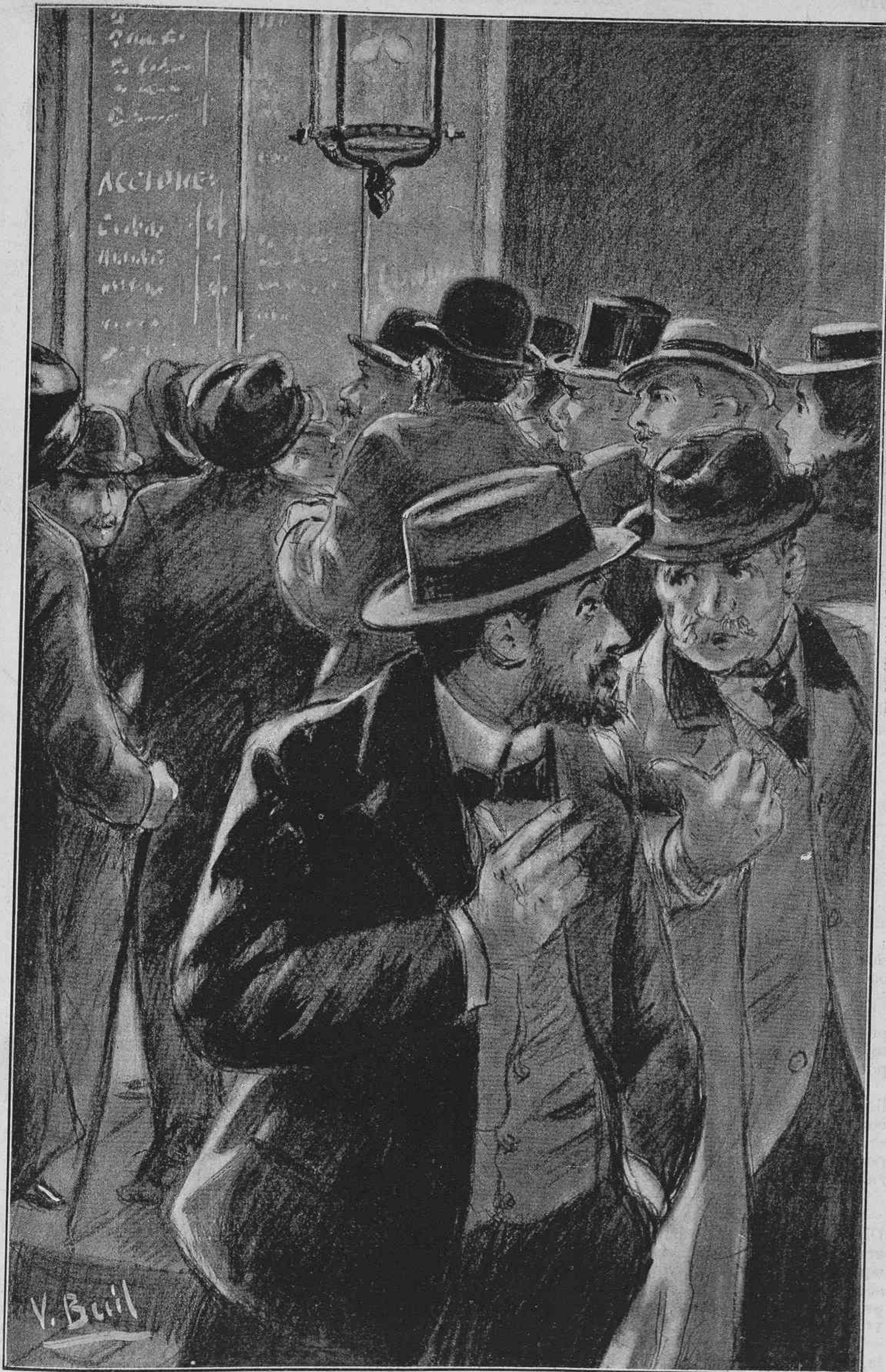
«*Vida triste y muerte alegre.*»

Ocurria aixó al any 91, de manera que s'han necessitat nou anys per efectuarse la resurrecció de aquest mort.

Representant genuí del caciquisme Planas, á quals pantorrillas ha viscut agarrat sempre, es de creure que la séva permanencia á l'alcaldia serà lo que vá ser l'altra vegada.

FEBRE BURSATIL (Per V. Buil)

—¿Cóm está aixó?

—¿Cóm está? Que ara pujant, ara baixant, ens hi van fent deixar els quartos qu' es un gust.

L' ABRASSADA DE VERGARA

—¡Fem las paus, Joseph del cor!
—Sí. ¡Todos somos hermanos!

Y á la fi ja veurém qui porta 'l gep mes gros, si l' arcalde ó Barcelona.

Així mateix se 'ns ha fet el regalo de un governador á qui ja coneixíam també: 'l Sr. Hinojosa.

L' *Avi Brusi* l' ha saludat plé de satisfacció. Tant satisfet estava, que al donar compte de la séva arribada, qualsevol hauria dit que li queya la baba.

Parlant del treball que se li espera, deya l' *Avi*:

«Esta vez la tarea será para él algo más difícil, pues encontrará á Barcelona convertida en un garito, en un lupanar y en exposición de inmundicias pornográficas.»

—¡Ay, pobres pares de familia—vaig exclamar al llegir aixó—si 'l Sr. Hinojosa, prenent rumbo 'ns comensa á dirigir la proa!

Perque per veure garitos, lupanars y inmundicias pornográficas, no cal sino aixecar ab má valenta la *fulla* de la hipocresía.

Els de Sant Lluch han dirigit una exposició á la Diputació provincial de Barcelona, fent avinent las grans deficiencias de l' Escola de Bellas Arts, que aquella corporació sosté, y quals plassas de professors proveheix el govern de la manera ab que sempre sol fer aquestas cosas, es á dir: per medi del favor y la influencia.

Els de Sant Lluch voldrían que 's tanqués l' escola, pera tornarse á obrir en una forma mes adequada als progressos del art modern.

Enhorabona!

Pero ab una condició: que cap dels nous professors siga de aquell Círcul moixigat, quals socis, al veure un desnú de dona, tots se horripilan y 'ls cau el pinzell dels dits, com si agafessin una basea.

Mal podrián servir per ensenyar els que per no caure en pecat, ó perque 'ls tinguin per devots, s' empenyan en no veure un dels aspectes mes interessants y seductors del art.

El pobre Sr. Molins, ha deixat la vara que interinament dessempeñava. De fixo que haurá dit:— ¡Ay gracias á Deu, y quín pés m' hi tret de sobre!

El pobre Sr. Molins vá anar á rebre al Sr. Hinojosa; ab el seu carruatje vá conduhirlo fins al govern civil, y allí 'l nou governador, ab l' afany de conferenciar ab el dimitent, vá deixar arreconat al pobre Sr. Molins, sense dirli ni tant sols:

—Se li donan las gracias per lo del cotxe.

Y 'l pobre Sr. Molins, donant voltas al bastó, emblema de la seva autoritat interina, vá exclamar:

—¡Oh, vara, vara! Més que vara puch dirte qu' ets un paper d' estrassa!

¡Pobre Sr. Molins!

Volen sentir xiular un fuet? Donchs escoltin, y sápigam que 'l maneja 'l *Capitán Verdades* desde las columnas de *La Patria* y sobre la cara del Hereu Pantorrilles.

«Hace mal el señor Ugarte en humillar su crédito de hombre de guerra, al crédito de general de matuteros,

L' ALEGRÍA DE 'N BENET

—¡Uva! Ja torném á tenir l' amo al candelero!

que dignifica la personalidad política del cacique catalán.

«Nosotros que no llevamos ni entorchados ni fagin, y que tal vez por eso mismo no le tememos, podemos asegurarle que este Planillas, como hombre político, no pasa de ser un peón de los de á tres por un cuarto. Un pobre diablo á quien la suerte ha favorecido, y los gobiernos han ayudado, incapaz de ponerse al frente de los cuatro matuteros á quienes manda. Un farsante acostumbrado á ganar elecciones á costa de *estómagos agradecidos*, que gritan ¡viva Planas! como pudieran gritar ¡viva el moro Muza! si este señor les diera pan para saciar su apetito, y lo que es peor aún, con ayuda de unos cuantos asesinos vulgares, á los que protege y paga para aquellos fines, y los que con escarnio de Barcelona se pasean por sus calles, manchando á las personas honradas que con ellos se cruzan. Un infame que por complacer á ese pobre ciego que lleva su apellido y que con gran escándalo de la moral judicial ejerce el cargo de escribano, comete cuantos desmanes é inmoralidades le exige el que falto por desgracia de vista, pero sobrado de voluptuosidad, es capaz de quitar el pan á un honrado padre de familia, para dárselo á la esposa complaciente de cualquier pillo con levita.

«Ese es Planillas. Ese es el caciquillo catalán. Ese es el hombre en cuyas manos va á poner el gobierno de nuevo, la administración de Barcelona.»

Hermosa y per tot extrem interessant resulta l' exhibició dels trenta quadros que ab lo nom genérich de *Jardíns d' Espanya* ha disposat en el *Saló París* en Santiago Russinyol.

Dayant d' ells un no sab que admirar més, si la novetat dels assumptos ó 'ls atreviments de una execució sintética y molt folgada, de una varietat d' entonacions infinita, y que recordant sempre 'l natural enclou un fondo d' emoció sincera y de poesia penetrant.

En Russinyol, tant en els jardins andalussos com

en els dels sitis reals de Aranjuez y la Granja, lo mateix en un pati blau de Sitjes qu' en un tros de Laberinto y en un recó de claustre de la Catedral de Tarragona, apareix l' artista mestre, que sent com pochs, y sab traduhir las sevas sensacions ab una delicadesa extraordinaria.

En los *Jardíns d' Espanya* haurá lograt cullir la millor corona de llorens de la seva carrera de pintor.

En *El Diluvi*, edició de la tarde del dimecres 31 de octubre, hi trobém reproduhit un valent article de *El País*, á propòsit del procés Ubao, motivat per una noya que, seduhida per un jesuita, va ferse monja, contrariant la voluntat de la seva pobre mare.

Al article de *El País*, que, com acabém de dir, ha reproduhit *El Diluvi*, pertany al següent párrafo:

«Esos libros (els que 's donan á llegir á las noyas per decantarlas á la vida monástica) son peores que los de Caballería y que las novelas. Siempre sería uno de ellos *Las ruinas de mi convento*, de Patxot, que ahora acaban de reeditar con lujo inusitado en Barcelona, donde lo anuncian y venden en sus oficinas diarios republicanos y aun anti-cristianos, que se dicen, como *El Diluvio*. Ese libraco indecente, escrito para trastornar cerebros jóvenes y arrastrarlos hácia la vida monacal despues de haberles hecho aborrecer con calumnias el liberalismo, ha hecho ya demasiadas víctimas como la señorita de Ubao. ¡Ojo con los libros místicos de cierta clase!»

El Diluvi no té inconvenient en aplicarse 'l *deixuplinasso* de *El País*; pero no per aixó deixarà de fer novas edicions de *Las ruinas de mi convento*.

¡Y *El País* que li vaja fent l' anunci!

Dissapte á la nit, reunió al *Ateneo*, baix la presidencia del Sr. Avila, al objecte de organisar una Lliga contra las corridas de toros.

Y diumenje á la tarde, badellada per partida doble: una á las Arenas y un' altra á la Plassa vella de la Barceloneta, y las dos, segóns noticias, plenas á vessar.

En la impossibilitat de que 'ls homes logrin la supressió de las corridas, haurém de suplicar als toros mateixos que se 'n encarreguin repartint banyadas y acabant ab els toreros.

Ha mort en el seu país el simpátich director de la capella russa Slaviansky d' Agrenoff, que tants aplausos havia recullit á Barcelona, en las visitas que 'ns feu, alguns anys enrera.

Impossible olvidar aquell home de fesomia franca, en la qual s' hi destellavan la bondat de cor y l' amor al art.

Demostará 'l carinyo que sentía per Catalunya, inclohent en els programas dels concerts algunas cançons de la terra que la seva hermosa filla Margarida entonava, exercint sobre 'l públich una verdadera fascinació.

¡Pobre Slaviansky!... Ja no 'l veurém may més.

En Pí y Margall ha sigut nombrat president del Consistori dels Jochs Florals de Barcelona.

Aquest nomenclament se deu, segóns noticias, als elements de *La Renaixensa* y de *La Joventut*, que per lo vist tenen cops amagats.

No seré jo quí 'ls escatimi la felicitació de que s' han fet mereixedors ab aquest rasgo de independéncia, tant més quan en Pí y Margall, fins deixant apart las sevas idees polítiques, es una gran figura literaria.

***

Y es més de aplaudir la seva designació, tenint en compte que 'ls que la feren escoltaren com si sentissen ploure las insinuacions de algú que 'ls vá dir que

l'bisbe Joseph pendria l'nombrament de D. Francisco com un verdader desaire.

¡Ay, Mare de Dèu Santíssima! ¡Quí sab si als que assisteixin á la próxima festa dels Jochs Florals encare 'ls tirarán una excomunió entre cap y coll!...

Entre amigas:

—¿Y qué s' ha fet de la Ramona?

—¡Ay, pobreta! Está en l' última miseria. Figura't que l' altre dia pera poder menjar se va tenir que vendre la dentadura postissa.

QÜENTOS

Entre promesos:

—Ay ratolí meu—diu lo xicot—¡quin goig serà per mi l' poder ser confident de tots els teus pesars y amarguras!

—¡Pesars y amarguras!...—fá ell—si no 'n tinch, videta méva!

—No hi fa res, no hi fa res—replica la noya ab molta ingenuitat—quan si guém casats ja 'n tindrás.

Son dos amichs els que parlan:

—Sí, noy—diu un d' ells—sabrás que sempre qu' entrava á casa sorprenia á la meva dona, seguida al sofà y parlant íntimament ab món cusí.

—¡Mosca!

—Y ja compendrás qu' en vista de aixó havia de pendre una resolució enérgica... y la vaig pendre... ¡Vaya si la vaig pendre!

—Qué vares fer?

—Me vaig vendre l' sofà, y desde llavors ja no 'ls hi he sorprés may més

En una barraca de fieras:

Un lleó pren de l' hermosa boca de la domadora un terrós de sucre, y un espectador exclama:

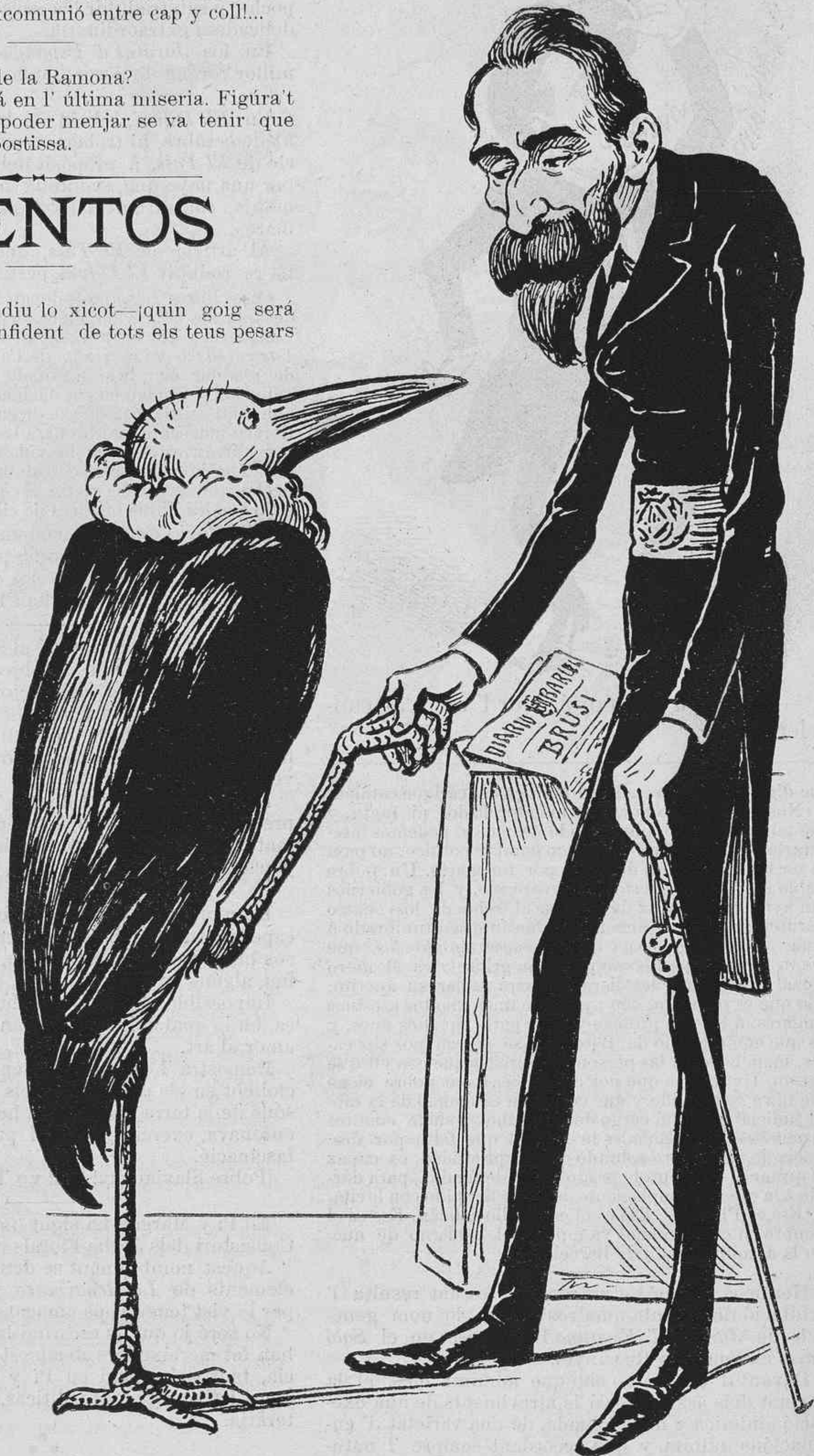
—Vaya una gracia. També ho faria jo!

Un que séu al séu costat li diu:

—Llengua faria vosté.

—Si, senyor si: també li pendria jo l' terrós de sucre de la boca.

AL NOU ARCALDE

—En nom de tots els companys del Parch, vinch á felicitarlo.

De una novela per entregas:
Estém en plena edat mitja. Una condesa s' escapa ab el séu patje. El marit quan ho sab s' estira 'ls cabells de rabia y crida ab desesperació:

—Un caball! ¡Vinga un caball desseguida!

Se presenta un escuder y li diu:

—Es inútil senyor: els fugitius á horas d' ara han passat ja la frontera.

El comte 's torna blanch com la cera, y sentintse pres de un gran abatiment, exclama:

—Deu méu, Deu méu!... Per qué no l' han inventat encare 'l telégrafo y 'l teléfono?

A un que sempre está á tres quarts de quinze, li preguntavan:

—¿Coneix la *Iliada* de Homero?

Y ab molta ingenuitat vá respondre:

—Com vol que la conegui si no surto may de casa!

Á LO INSERTAT EN LO PENÚLTIM NÚMERO

- 1.ª XARADA 1.ª—*Re-ssen-ti-da.*
- 2.ª ID. 2.ª—*Any-ell.*
- 3.ª SINONIMIA.—*Miquel..*
- 4.ª TRENCA-CLOSCAS.—*La Campa-na de Gracia.—La Esquella de la Torratxa.*

- 5.ª ROMBO.—
- R
R O S
R O S A S
R O S A L I A
S A L A S
S I S
A

- 6.ª GEROGLÍFICH.—*Una poma per la sed.*

EN L' ÚLTIM

XARADA.—*E-co-no-mías.*

TRENCA-CAPS

XARADAS

I

CARTA OBERTA Á UN AMICH

*Barcelona vintinou
d' aquest mes que mes me cou.*

Estimat amich Llibori,
com que no 't puch veure may,
t' escrich, per contarte ¡ay!
els resultats del casori.

Prou recordo que m' has dit
mil voltas á falta d' una,
que 'l casarme era la lluna...
que me entornés al llit.

Per xó, per ser tú qui ets,
t' esplico las mévas cuitas...
¡som tants que somiem truitas!
y ¡somiem tant satisfets!

Per xó lo *dos-quint* sería
que fentse á la babalá,
sortís á tots net y plá
com tothom desitjaría.

Jo, la vritat, m' aconsola
el pensar que no soch sol,
si be vareig fe un bunyol
cap remordiment m' amola.

Aixís, donchs, t' esplicaré
lo qu' ha passat ab la dona,
la *hu-dos-tres-quart-segona*
que li deyas sent solté.

Ja sabs tú que 'm vaig casar
ab la *quinta-hú* fa un any,
y es clar, no se 't farà estrany
el saber que 'm va passar.

Figúra't que vaig saber
per part d' un company antich,
qu' ella 's trobava ab l' Enrich
sempre que jo era al taller.

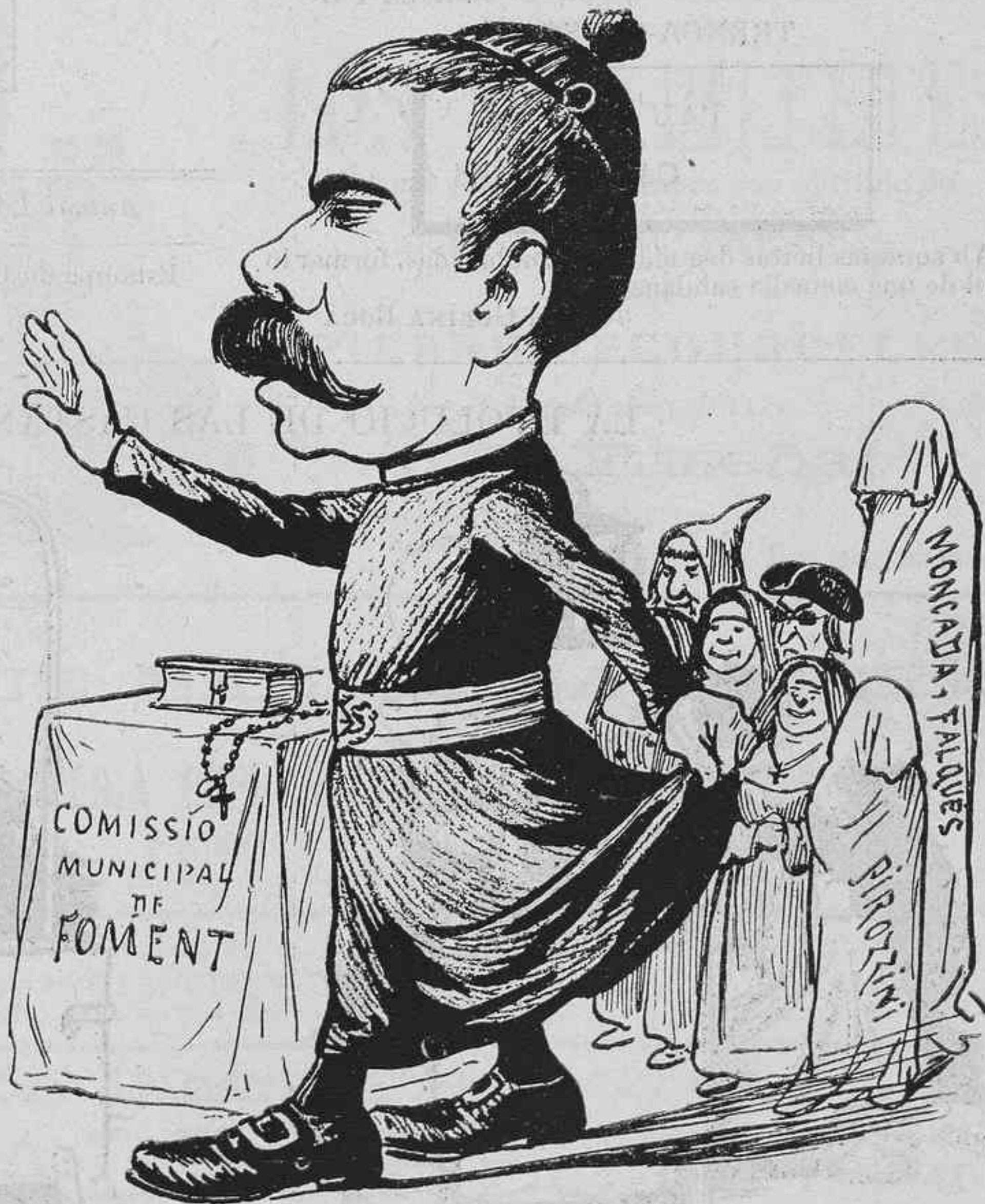
Y com ja sabs que l' Enrich
es com ella molt *total*,
del *negoci*, l' animal,
va parlarne al meu amich.

Jo al saberho, com qui res,
fentlos la *tres-dos-tres-dos*,
ab el paper de talós
vaig dir que marxava un mes
á *Dos-invers-quart-primera*
per una reparació,
pero compendrás que aixó
una martingala era.

Tal dit tal fet, tot va anar
tal com m' ho havían dit,
á las onze de la nit
junts els vaig arreplegar.

Els vareig aná á la *hu-versa*
molt rato, fins van passarme

EL QUIJOTE DE LAS MALAS CAUSAS

Quan un assumpto 's presenta mal,
¿quí es que 'l defensa? Mossen Trabal.

pel costat casi á tocarne
fins vaig sentir la conversa.

Era un vespre que al Liceu
tocava en *Hu-dos-hu-quarta*
y ella li deya:—Estich farta
del meu home.—¡Llamp de Deu!
com una bala *dos-hu*
l' empench y li dich:—Donchs *iquarti*
y de bolets vaig dá un fart
com no ho ha fet may ningú;
y ell, plantat com un bastó
sens poder obrir la boca,
avergonyit, el tanoca,
em va demanar perdó
dihentme que havent caygut
á la *dos-quart-dos*, may més
voldria tractes per res
ab dona de conegut.

Ara sol inoy quina ganga!
menjo, bech de tot me rich...
disposa del teu amich

DOMINENGO BARTRINANGA

II

En *Hu-tercer* va coneixer
de vista en la professó
perque van darli *total*
á la seva *Primer-dos*
la nit del Divendres Sant
en que aquesta cumplí un vot.

TAP DE SURO VILAFRANQUÍ

ANAGRAMA

En la vila de *Total*
y en un *tot* de camp que hi té
va trobarhi 'l noy Pasqual
un esqueleto sancé.

E. ZOLÁ Y B

TRENCA-CLOSCAS

PAU ROS

CAPELLADES

Ab aquestas lletras degudament combinadas, formar lo
títul de una comedia catalana.

JOSEPH GORINA ROCA

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1 2 3 4 5 6 7 8—Nom d' home.

4 2 1 3 2 6 2—Nom de dona.

7 8 4 3 6 8—Joch.

4 2 6 8 6—Títul de una ópera.

6 3 6 2—Juguet.

6 2 5—Carrer de Barcelona.

3 8—Pronombre.

7—Consonant.

EDUARDO

CONVERSA

—¿Qué hi tens al jardí?

—Rosas y clavells: ¿y tú que hi tens al hort?

—Ensiam y una flor que entre tots dos havem dit.

JOSEPH BATISTA.

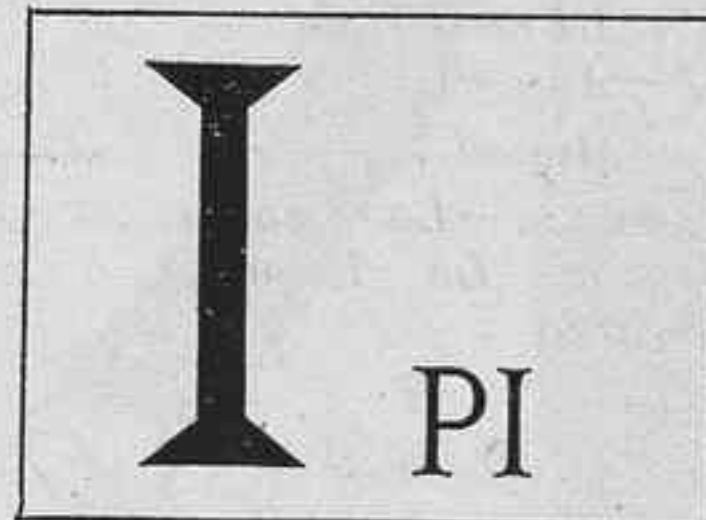
FUGA DE CONSONANTS

.A .A..A..A.A

Sustituhir los punts per consonants de modo que s' ob-
tinga 'l títul de una divertida comedia en un acte.

J. ROQUET

GEROGLÍFICH COMPRIMIT

ROSSENDO VIDAL P

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20.

Estampa de LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer
del Olm, núm. 8.

LA EVOLUCIÓ DE LAS CASTANYERAS

La castanyera d' avans.

La castanyera d' ara.

ANTONI LOPEZ, EDITOR, RAMBLA DEL MITJ, NÚMERO 20, LLIBRERÍA ESPANYOLA, BARCELONA. CORREU: APARTAT NÚMERO 2

Interessantíssim

ALMANACH

de LA ESQUELLA DE LA TORRATXA pera 1901

Dintre de pochos días fixarém la fetxa de la aparició d' aquest Almanach, el més popular dels que 's publican á Espanya en el género artístich-literari.

Magnífica cuberta, original del gran pintor austriach**MUCHA,**

célebre en tot el món per sos inimitables cartells y sos elegants traballs decoratius.

Las quatre estaciones, per O. JUNYENT,

composicions tiradas aparts y coloridas á la moderna.

*Numerosas planas artisticas, degudas als més reputats pintors y dibuixants.—Caricaturas, fotografias, quadros, esculturas, notas humorísticas.—Traballs literaris, en prosa y en vers, firmats pels primers escriptors de la terra.***Aviat, aviat sortirá l' ALMANACH****DE LA ESQUELLA DE LA TORRATXA PERA 1901**Continúa oberta la llista de **pedidos**. Els corresponsals que vulguin ser servits ab promptitut, deuen enviar nota del seu á la major brevetat.**EL LIBRO DEL DIA****LOS DOS PILLETES**

Novela escrita en francés con el título de

LES DEUX GOSSES

POR

PIERRE DECOURCELLE*Vertida al español por***J. B. Enseñat**

Dos tomos en 8.º

Precio 4 pesetas los dos tomos.

Acaba de ponerse á la venta el

ALMANAQUE BAILLY-BAILLIERE

Ó SEA

PEQUEÑA ENCICLOPEDIA POPULAR DE LA VIDA PRÁCTICA**PRECIOS:**En rústica, **Pesetas 1'50.** || Encuadernado, **Pesetas 2.**

P. KROPOTKIN. Memorias de un revolucionario.	Pesetas 2
L. CARMENA Y MILLAN. Estocadas y pinchazos.	» 2
H. BERGSON. Materia y Memoria. Versión española, por <i>M. Navarrete.</i>	» 3'50

Colección Diamante (EDICIÓN LÓPEZ)

NOTAS ALEGRES por el chispeante escritor **LUIS TABOADA**

Tomo 74 de la Colección.

Precio: **Pesetas 0'50.**

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravíos, no remetent además un ral per certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

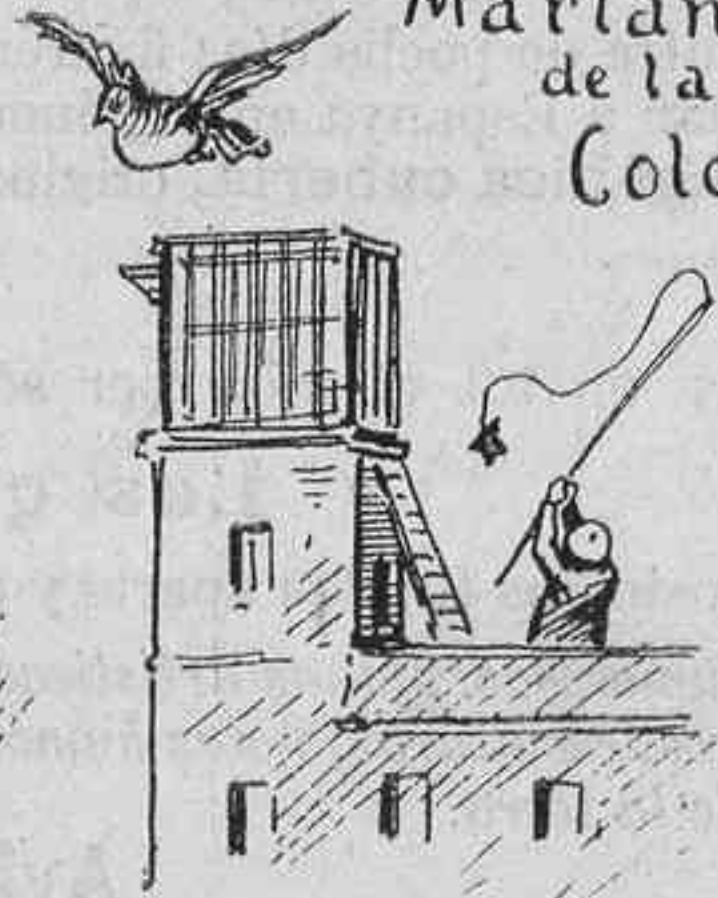
Fruyta-Carca.

Trist-any.

Guercho de la ratera.

Mariano de la Coloma

Nas retat.

Nen de Prades

Caixal.

Caga rahims.

Mora.

Castells.

Alme